

забороняється здійснювати еutanазію – навмисне прискорення смерті або умиртвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань. Це законодавче формулювання викликає два застереження. Перше стосується кола суб'єктів заборони. Видається, що неправильно підхід, коли пряма заборона здійснення еutanазії стосується лише медичних працівників, а про фармацевтичних працівників та інших осіб нічого не сказано. Очевидно, що така формальна заборона має стосуватися всіх без винятку суб'єктів. Саме так законодавець сформулював заборону в ч. 2 ст. 29 Основ: «Забороняється медичне втручання, яке може викликати розлад генетичного апарату». Так само, без обмеження кола суб'єктів заборонено в ч. 1 ст. 45 Основ проведення науково-дослідного експерименту на хворих, ув'язнених або військовополонених, а також терапевтичного експерименту на людях, захворювання яких немає безпосереднього зв'язку з метою дослід. Друге застереження стосується відсутності в згаданій ч. 3 ст. 52 Основ вказівки на відповідальність за порушення заборони еutanазії.

Підбиваючи підсумки, слід зазначити, що легалізація еutanазії лише збільшить кількість проблем, пов'язаних із цим явищем. До таких проблем можна віднести: проблему правильності постановки діагнозу і прогнозу подальшого розвитку захворювання; проблему одержання згоди пацієнта, що знаходиться в комітозному, несвідомому і тому подібних станах; проблему встановлення і доведення добровільності відходу з життя; медико-етичні проблеми і багато інших [5, с. 33].

Прийняття законодавчих рішень має передувати вивчення суспільної думки, позицій представників різних соціальних груп. Виходячи з існуючої в нашій країні правової ситуації, слід зазначити, що надання еutanазії право мірного, легального характеру призведе до виникнення вищезазначених проблем. Відсутність належних умов, низька заробітна плата медичного персоналу, недостатнє матеріальне забезпечення медичних закладів спонукають населення звертатися за допомогою здебільшого у крайніх випадках, коли буває надто пізно, або через відсутність чи то ліків, чи то коштів, немаючи можливості допомогти хворому. Отже, можна дійти висновку, що сьогодні з огляду на світовий та вітчизняний досвід, законодавчо врегулювати в Україні процес обмеженої еutanазії, яка не суперечила б чинному та перспективному законодавству, а також не зачіпала професійного гуманізму та етики медичних працівників, неможливо. На сьогоднішній день еutanазія може перетворитися на засіб умиртвіння самотніх старих, дітей-інвалідів, осіб, які хворіють на невиліковні хвороби і на лікування яких бракує коштів. В Україні немає потреби у прийнятті закону, який легалізував би еutanазію. Такої думки приримуються в більшості європейських країн. Справа в тому, що лікар має боротися за життя пацієнта до останнього подиху. Вдаючись до еutanазії, лікар порушує клятву Гіпократу, свій лікарський обов'язок. До того ж не треба забувати про зацікавленість окремих осіб у тому, щоб акти еutanазії був здійснений якнайшвидше, особливо це стосується потенційних спадкоємців. Саме в цій сфері може бути найбільше зловживань, до яких свідомо чи несвідомо залучаються працівники охорони здоров'я. У разі факту

встановлення еutanазії, медичний працівник буде притягатися до кримінальної відповідальності за навмисне вбивство. І навіть мотив – позбавлення страждань хворого – не вплине на кваліфікацію злочину.

Література:

1. Бобров О. Е., Семенюк Ю. С. Етаназія // Хірургія України. – 2003. – № 3. – С. 154 – 160.
2. Зильбер А. П. Трактат об етаназии. – Петрозаводск изд-во Петрозаводского университета, 1998.
3. Бєзаров О. Т. Етаназія в контексті медичної практики // Буковинський медичний вісник. – 2005. – Т. 9. – № 1. – С. 149 – 154.
4. Аронов Г. О. Надежда для безнадежных // Проблемы медицины. – 2000. – № 3 (17). – С. 58 – 59.
5. Вольный В., Крук Д. Етаназия – за и против // Проблемы медицины – 2000. – № 3 (17). – С. 48 – 57.

ДУРАКІНА НАТАЛІЯ,

студентка Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: *к. ю. н., доцент Грєбова В. П.*

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЗВИТОК ВИБОРЧОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ (ЩОДО ВИБОРІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ)

Виборче право є одним із важливих інститутів конституційного права будь-якої демократичної держави. Світова демократична практика знає багато різних типів виборчих систем. Пошуки оптимальної системи виборів, виборчого процесу, порядку проведення виборів проходили всі країни. Не є винятком у цьому й Україна. Вибір типу виборчої системи має безпосереднє відношення до засад формування виконавчої влади (форми державного правління), стосунків між виконавчою та законодавчою гілками влади (реалізації механізму тримовності і протитягу), розвитку політичної (партиїної) системи суспільства та форми державного устрою.

Особливістю України можна вважати часту зміну виборчого законодавства. Проведення практично кожних чергових виборів народних депутатів України регулювалося іншим законодавчим актом. На думку вчених, такі зміни були викликані швидким суспільно-політичним розвитком українського суспільства. Вибірчий досвід українського суспільства на загальнонаціональному рівні включає в себе вибори Верховної Ради 1990, 1994, 1998, 2002, 2006, 2007 років.

Головною рисою першого в незалежній Україні виборчого закону став його «антипартиїний» характер, ускладнювався процес участі політичних партій у виборчому процесі (щодо процедури номінації кандидатів - партія

одноmandатного виборчого округу. Таким чином, пропорційні вибори забезпечують певну економію державного бюджету.

Серед недоліків слід виділити такі, як «закриті» списки, неможливість громадян безпосередньо висуватись кандидатами у народні депутати (мають бути запроваджені механізми, які дадуть можливість забезпечення реалізації конституційних виборчих прав саме громадян, а не політичних партій), зменшення особистої відповідальності депутатів, послаблення їх зв'язку з виборцями, виникнення диспропорції щодо представництва в парламенті окремих регіонів. Слід зазначити, що у висновку Венеціанської комісії відносно проєктів законів «Про вибори народних депутатів України» зазначалося, що в Україні, як державі з великою територією та суттєвими регіональними відмінностями, більш доцільним було б функціонування того чи іншого виду пропорційної системи з регіональними списками або змішаної мажоритарної системи [3, с. 31 - 32].

Сьогодні можна констатувати, що український політикум по-різному приймає пропорційну систему формування парламенту.

Література:

1. Богашева Н. Ю. Ключовський Еволюція виборчої системи в Україні // Вісник Центральної виборчої комісії. - 2005. - № 1. - С. 42 - 49.
2. Савенко М. Варто повернутися до мажоритарної системи // Шляхи оптимізації виборчої системи для парламентських та місцевих виборів в Україні: Доповіді, виступи. Матеріали круглого столу. - К.: ПЦ «Фоліант», 2007. - 158 с.
3. Давидович Я. Досвід застосування пропорційної виборчої системи в Україні // Шляхи оптимізації виборчої системи для парламентських та місцевих виборів в Україні: Доповіді, виступи. Матеріали круглого столу. - К.: ПЦ «Фоліант», 2007. - 158 с.

ЕНИЛЕВА АМАЛЬ,

студентка 3 курсу юридического факультета
Тавричского національного университета
им. В. И. Вернадского

Научный руководитель: старший

преподаватель Клименко В. Ф.

О НЕКОТОРЫХ АСПЕКТАХ АДВОКАТСКИХ ПОЛНОМОЧИЙ В ГРАЖДАНСКОМ ПРОЦЕССЕ

Без преувеличения можно сказать, что адвокат как представитель стороны в судебном процессе относится к числу тех немногих субъектов гражданского процесса, которые реально участвуют в решении основной задачи гражданского судопроизводства, сформулированной законом как справедливое, непротивоположное и своевременное рассмотрение и разрешение гражданских дел в целях защиты нарушенных, непризнанных либо оспариваемых прав и свобод.

Статья 59 Конституции Украины закрепила право каждого человека

повинна була пройти повторну реєстрацію у ЦВК, провести збори області організації та подати список не менше 100 членів); був збережений (а відсотковий поріг участі виборців, за мажоритарною системою абсолютної більшості обраним в одноmandатному виборчому окрузі вважався кандидат, який отримував абсолютну більшість голосів, у тому числі і в другому турі кандидат, не обраний в окрузі, втрачав право балотуватися на повторні виборах. Внаслідок цього Верховна Рада України II скликання розпочала роботу, маючи лише трохи більше від двох третин свого конституційного складу, і до кінця скликання жодного дня не працювала в повному складі. Навіть досі збереглася ч. 2 ст. 82 Конституції України, хоча застосовувана сьогодні виборча система виключає таку можливість [1, с. 43 - 47].

Виборча система, запроваджена законом 1997 року відійшла від (або абсолютної) більшості. Виборча система 1998 року (яка була застосована без змін також на виборах 2002 року) була змішаною: половина складу Верховної Ради обиралася за системою пропорційного представництва, інша половина - за мажоритарною системою відносної більшості. Вибори проводилися в єдиному загальнодержавному виборчому окрузі, з єдиним списком кандидатів від партії (блоку) і з голосуванням лише за список без преференцій, [2, с. 91 - 93]. Встановлювався виборчий бар'єр 4% від кількості виборців, що взяли участь у голосуванні. Розподіл мандатів здійснювався за методом найбільших остач. Така система не викликала непорозуміння, спрощувала виборчий процес, дала змогу провести результативні вибори в один тур (за пропорційною складовою до парламенту у 1998 році пройшли всім партії, у 2002 році - шість).

У Законі України від 8 грудня 2004 р. «Про внесення змін до Конституції України» була змінена редакція статті 81 Конституції - вона запроваджує елементи так званого «імперативного» мандата народного депутата щодо партії (блоку), яка його висувала на виборах; Прикінцеві та перехідні положення приписують провести чергові вибори до Верховної Ради України 2006 року за пропорційною виборчою системою в одному окрузі.

Так, за пропорційною системою обирається Сейм Польської Республіки, нижні палати парламентів Чехії та Румунії, парламенти Естонії, Словаччини, Ірландії, Люксембурга, Португалії. У кожній країні пропорційна система виборів має свої відмінності. Партійні списки до польського сейму носять регіональний характер, списки є відкритими. У Люксембурзі виборець може голосувати як за партійний список у цілому, так і за окремих кандидатів зі списку. Крім того, він може віддати свій голос і за кандидатів з різних партійних списків (вільні списки). В Ірландії виборець у бюлетені відзначає кілька бажаних кандидатів, вказуючи числами їх пріоритетність.

Основними цілями запровадження пропорційної системи виборів в Україні було поглиблення політичної структуризації українського суспільства, посилення ролі партій у політичному житті країни та у процесі прийняття рішень у сфері державного управління, їхнє укріплення, зміцнення взаємодії між урядом і парламентом тощо.

До позитивних факторів слід віднести той, що система не вимагає проведення додаткових виборів, як це було раніше, у випадку звільнення